Biblioteca școlară – spațiu sigur pentru adevăratul sine

Bădoi Alexandra Elena – bibliotecar
Colegiul Tehnologic ”Viaceslav Harnaj”

De când au apărut în cadrul unităților de învățământ, scopul bibliotecilor școlare a fost acela de a susține realizarea obiectivelor sistemului de educație, de a sprijini actul didactic, fără a confunda elevul cu clasa. Altfel spus, biblioteca sprijină predarea făcută având în vedere particularitățile elevilor. Acum, când scopul procesului instructiv – educativ a depășit simpla acumulare de cunoștințe și a devenit acela de a pregăti elevii pentru a gândi singuri și a selecta informațiile, și scopul bibliotecii școlare s-a schimbat. A trecut de la un simplu furnizor de documente cu un spațiu de lectură, la un adevărat centru al învățării multidisciplinare, și participă în mod direct la toate etapele procesului educațional. În aceeași ordine de idei, nici bibliotecarul nu mai este un simplu angajat auxiliar, ci un membru al colectivului de cadre didactice, direct implicat în actul de predare.

În ciuda tuturor libertăților pe care le trăim acum, și a societății atât de diverse, există loc pentru nașterea diferitelor opinii nealiniate cu o oarecare majoritate, iar de aici până la conflicte de orice fel nu mai este decât un pas. Deși trăim destul de individualist, încă mai este nevoie de un sat ca să crești (cum trebuie) un copil. Și atunci, consider că orice ajutor în lărgirea perspectivei asupra vieții a tinerilor de astăzi, și pentru cultivarea toleranței, este binevenit. Biblioteca școlară poate, și ar trebui, să devină un astfel de spațiu, în care tinerii să se simtă în siguranță, indiferent de celelalte caracteristici ale vieții lor. Biblioteca poate fi centrul în care se desfășoară proiecte sau campanii anti-discriminare, poate fi locul care are mereu materiale informative la îndemână, unde se pot organiza diverse întâlniri cu elevii, iar experți în domeniu le pot vorbi despre discriminare, formele acesteia, metode de prevenție și de intervenție. Astfel, mesajele acestor campanii ajung la cât mai multe persoane vulnerabile: copii aflați în risc de sărăcie, copii diagnosticați cu autism, elevi aflați în risc de abandon, mai ales în spațiile care ar trebuie să le ofere siguranță și șansa la un viitor mai bun: școlile și instituțiile publice. Discriminarea poate fi simțită și de către părinții copiilor bolnavi, de exemplu. Astfel de cazuri trebuie identificate de către personalul școlar și luate de evidență.

Pe lângă aceste activități, implicarea în proiecte, organizarea de campanii și sesiuni de informare, biblioteca nu trebuie să se abată de scopul ei primordial, acela de promovare a lecturii și trebuie să lupte împotriva lipsei de toleranță cu arma cea mai la îndemână: cartea. Nedorind să fie neapărat un exemplu de bune practici și departe de a mă erija în sfătuitor, doresc să prezint mai jos o selecție de cărți care tratează tema discriminării, ce pot fi recomandate elevilor mai mari de 12 ani:

„SĂ UCIZI O PASĂRE CÂNTĂTOARE” este un roman scris de Harper Lee și publicat în anul 1960. În carte putem face cunoștință cu protagonista în vârstă de 10 ani și cu tatăl său, Atticus Finch, care servește drept model de țintă morală pentru toți cititorii. Romanul este cunoscut pentru tonul cald și pentru umor, deși tratează probleme grave, cu subiecte cum ar fi violul și inegalitatea rasială.

”**RUGĂ CĂTRE MARE**”, apărută la Editura Niculescu, este cartea pentru copii scrisă de Khaled Hosseini, autorul cărților “Vânătorii de zmeie” și “Și munții au ecou”, cărți ce aduc în prim plan situația din Afganistan după căderea monarhiei. Cartea “Rugă către mare” reprezintă o înduioșătoare scrisoare a unui tată către fiul său, scrisoare inspirată din cazul unui băiețel sirian ce s-a înecat în Marea Mediterană în încercarea de a se refugia, alături de părinții săi, departe de războiul din Siria.

”**URA CU CARE LOVEȘTI**”, apărută în limba română la Editura Trei, este o carte despre conflictele inter-rasiale și despre stigmatizarea persoanelor de culoare, carte ce ar putea reprezenta un prim pas în înțelegerea conflictelor de acest fel din Statele Unite.

”**REFUGIAȚII**”, apărută la Editura Booklet Fiction prezintă poveștile a trei personaje ce trăiesc în trei epoci diferite, în țări diferite, având religii diferite. Josef este un adolescent evreu ce trăiește în Germania în perioada declanșării celui de-al doilea război mondial, Mahmud este un adolescent ce trăiește războiul din Siria în anul 2015, iar Isabel este o tânără expusă dictaturii lui Fidel Castro în Havana anului 1994.

”BĂIATUL CU PIJAMALE ÎN DUNGI” apărută la Editura Rao, spune povestea lui Bruno, un băiat german de 9 ani, al cărui tată primește misiunea de a conduce lagărul de concentrare de la Auschtwitz, a prieteniei dintre el si Shmuel, un băiețel evreu. Este frumoasă și cutremurătoare în același timp modalitatea prin care un copil de 9 ani vede ororile Holocaustului.

”AVENTURILE LUI HUCKLEBERRY FINN” - Toată literatura americană modernă pornește de la o singură carte scrisă de Mark Twain: Aventurile lui Huckleberry Finn. Twain nu și-a întrecut epoca numai prin personajele sale provenind din toate straturile sociale dar și prin rolul său de aboliționist într-o societate sclavagistă și apărător ferm al drepturilor femeilor. „Aventurile lui Huckleberry Finn” este continuarea romanului „Aventurile lui Tom Sawyer”. Aici Huck trebuie să accepte prietenia sa cu un băiat de culoare și să-l perceapă ca pe o ființă umană.

”JURNALUL ANNEI FRANK” apărută la Editura Humanitas prezintă povestea autobiografică a unei tinere evreice ce a ținut acest jurnal timp de doi ani, până la deportarea sa la Auschwitz prezentând ororile Holocaustului prin prisma unei tinere conștiente de finalul ce va urma. Un strigăt mut al luptei împotriva exterminării generate de antisemitism.

”RASISMUL PE ÎNȚELESUL FIICEI MELE” apărută la Editura Cartier, se adresează copiilor care încă nu au prejudecăți și care vor să înțeleagă fenomenul rasismului. Cartea se adresează deopotrivă și adulților ce vor să fie pregătiți cu răspunsuri pentru întrebările copiilor.

”NOAPTEA DESPĂRȚIRII” apărută la Editura Arthur, deși nu are ca și subiect principal discriminarea, cartea vorbește despre lipsa libertății. Despre o familie despărțită de construcția Zidului Berlinului și despre lupta celor doi frați pentru libertate și reunire.

”NUMĂRĂ STELELE” apărută la Editura Arthur, este o poveste tulburătoare despre iubire, despre curajul unei fete, ce trăiește în Copenhaga anului 1943, de a-și ajuta prietena evreică, adăpostind-o în timpul raziilor soldaților naziști.

”FATA CU PALTON ALBASTRU” apărută la Editura Art, spune povestea unei fete ce, prin curajul său, reușește să salveze viața unei adolescente evreice, în timpul celui de-al doilea război mondial, forțată fiind să asiste la mașinăriile de război naziste.

”GUTE GEISTER” este un roman de ficțiune istorică scris de Kathryn Stockett. Povestea este despre afro-americane care lucrează în gospodăriile oamenilor din Jackson, Mississippi, la începutul anilor 1960. Skeeter, fiica unei familii bogate, decide să arate adevărul despre modul în care sunt tratate doamnele de culoare. Ea se adresează chiar lor pentru a scrie o carte. Astfel, esența cărții este proiectul de colaborare dintre Skeeter și noile ei prietene, care împreună scriu o carte de povești adevărate despre experiențele lor ca „ajutoare”.

Discriminarea, sub toate formele sale, este un mod de gândire și acțiune ce ne modelează evoluția. De capacitatea noastră de a înțelege și a diminua acest fenomen va depinde modul în care umanitatea se va dezvolta. În ciuda eforturilor politice și sociale de oprire a acestui fenomen, el este poate, mai prezent ca niciodată. În acest context, cuvinte precum ***acceptare, toleranță, umanitate,***

responsabilitate, devin cuvinte ce ar trebui să își facă loc din ce în ce mai mult în vocabularul nostru și al elevilor noștri. Educația pentru diversitate este un răspuns la pluralismul de toate felurile cu care ne confruntăm. Valorificarea diversității permite toleranţa, recunoaşte, apreciază şi facilitează procese implicate în explorarea şi descoperirea noului, conduce la întărirea relaţiilor în cadrul comunităţii şi măreşte posibilităţile tinerilor de a se realiza într-o societate pluralistă, din ce în ce mai complexă.

Instituţiile de învăţământ trebuie să ia măsuri potrivite pentru eliminarea oricărei forme de discriminare prezente în interiorul lor. Profesorii au nevoie să îşi conştientizeze propriile prejudecăţi, să fie corect formaţi, să ia în considerare condiţiile sociale și nevoile elevilor. Copiii trebuie pregătiţi să înveţe să trăiască şi să interactioneze pozitiv în această lume diversă.

Bibliografie

1. https://asociatiaproetnica.ro/wp-content/uploads/2021/01/discriminarea-p1-68-nou-3.pdf
2. https://www.portalinvatamant.ro/articole/stiri-profesori-106/comisia-pentru-combaterea-discriminarii-in-scoala-plan-de-masuri-pentru-prevenire-si-combatere-gata-redactat-fisa-de-inregistrare-si-chestionar-9841.html
3. https://mindfulsociety.ro/10-carti-pentru-copii-si-adolescenti-ce-au-ca-si-tema-discriminarea/
4. https://youth.md/trei-carti-care-trateaza-discriminarea-rasiala/